

Budžet za građane

Osvrt na dosadašnji rad

Koraci u pripremi Budžeta za građane

Korak 1

- Konsultacije sa građanima s ciljem utvrđivanja preferencija u vezi sadržaja dokumenta.

Korak 2

- Analiza provedenih konsultacija i odluka o sadržaju Budžeta za građane

Korak 3

- Kreiranje (nacrt) Budžeta za građanje

Korak 4

- Priprema i realizacija aktivnosti diseminacije pripremljenog dokumenta građanima i široj javnosti

Korak 5

- Aktivnosti na evaluaciji postignuća u cilje definisanja planova u budućnosti

Budžet za građane

Budžet za građane ZDK - Nalazi sa održanih fokus grupa-

O kontekstu

- Projekat je predvidio konsultacije sa građanima putem elektronskih anketa, intervju a i fokus grupe.
 - Rezultati ankete i intervju a predstavljaju osnovicu za detaljnije razmatranje od strane učesnika fokus grupe.
- Anketiranje građana o svim pomenutim pitanjima radila je Agencija Eda, a intervjuisanje u opštinama ZDK obavili su projektni lokalni koordinatori.

Održavanje fokus grupa

Fokus grupe su održane na sljedećim lokacijama:

- Visoko (sa predstavnicima općina Visoko i Breza) - 3.11.2015
- Zenica (sa predstavnicima grada Zenica i općine Kakanj) - 5.11.2015
- Žepče (sa predstavnicima općina Žepče i Maglaj) – 10.11.2015
- Tešanj (sa predstavnicima općina Tešanj i Doboju Jug) - 11.11.2015
- Usora (sa predstavnicima općine Usora) - 11.11.2015
- Zavidovići (sa predstavnicima općina Zavidovići i Vareš) – 12.11.2015

Fokus grupe - pitanja

- Fokus grupe su dale odgovore 5 (pet) osnovnih pitanja, a to su:
 - *Kakav je stav o izradi BzaG ZDK,*
 - *Koje su ciljne grupe građana do kojih publikacija BzaG ZDK treba da stigne,*
 - *Koje informacije iz budžeta trebaju biti prioritetno predstavljene u ovoj publikaciji,*
 - *Na koje sektore budžeta treba staviti poseban akcenat, i*
 - *Koje metode i tehnike javnog pristupanja građanima i distribucije ovog dokumenta treba koristiti?*

Za koju populaciju u ZDK treba izraditi BzaG za 2016. godinu?

Zeničko-dobojski kanton		Žepče, Maglaj, Zavidovići, Vareš		Tešanj, Doboj Jug, Usora, Olovo		Visoko, Breza, Kakanj, Zenica	
Ciljne grupe	%	Ciljne grupe	%	Ciljne grupe	%	Ciljne grupe	%
Svim građanima	47,3	Privrednici	63	Mladima	34,48	Svim građanima	75
Mladima	41,3	Mladi	57,9	Privrednicima	31,06	Žrtvama elementarnih nepogoda	33,3
Nezaposlenim	34	Svim građanima	42,1	Nezaposlenim	20,69	Nezaposlenim	25
Privrednicima	19,3	Nezaposlenim	31,6	Svim građanima	13,79	Mladima	25
Penzionerima	12,7	Boračkoj populaciji	0	Boračkoj populaciji i žrtvama rata	0	Boračkoj populaciji i žrtvama rata	16,6
Boračkoj populaciji	10,7	Penzionerima	0	Penzionerima	0	Penzionerima	8,3
Žrtvama elementarnih nepogoda	5,3	Žrtvama elementarnih nepogoda	0	Žrtvama elementarnih nepogoda	0	Privrednicima	8,3

Koje informacije u „Budžetu za građane ZDK “treba prioritetno predstaviti?

Zeničko-dobojski kanton		Žepče, Maglaj, Zavidovići, Vareš		Tešanj, Dobo-jug, Usora, Olovo		Visoko, Breza, Kakanj, Zenica	
Informacije	%	Informacije	%	Informacije	%	Informacije	%
Rashodi po korisnicima budžeta	47,3	Rashodi po korisnicima budžeta	78,9	Struktura kapitalnih transfera	30,4	Prioritetni projekti	75
Prihodi po stavkama	45,3	Prioritetni projekti	63,1	Prioritetni projekti	19,7	Struktura kapitalnih transfera	75
Prioritetni projekti	44,7	Prihodi po stavkama	52,6	Rashodi po stavkama	10,8	Prihodi po stavkama	58,3
Rashodi po stavkama	39,3	Rashodi po funkcijama	36,8	Rashodi po korisnicima	10,8	Rashodi po stavkama	58,3
Izdavanja po sektorima/nadležnostima	24	Struktura kapitalnih transfera	26,3	Izdavanja po sektorima/nadležnostima	8,7	Rashodi po korisnicima	58,3
Plate zaposlenih po korisnicima	19,3	Rashodi po funkcijama	15,7	Kredit	6,5	Izdavanje po sektorima/nadležnostima	33,3
Struktura kapitalnih transfera	18	Kredit	15,7	Prihodi po stavkama	6,5	Plate zaposlenih po korisnicima	25
Kredit	17,3	Izdavanje po sektorima/nadležnostima	10,5	Plate zaposlenih po korisnicima	4,3	Strukture tekućih transfera	16,6
Strukture tekućih transfera	13,3	Plate zaposlenih po korisnicima	0	Strukture tekućih transfera	2,1	Kredit	16,6

U prikazu budžetskih rashoda , na koje sektore treba staviti poseban naglasak u „Budžetu za građane ZDK“?

Zeničko-dobojski kanton		Žepče, Maglaj, Zavidovići, Vareš		Tešanj, Doboj-jug, Usora, Olovo		Visoko, Breza, Kakanj, Zenica	
Sektori	Prioritet	Sektori	%	Sektori	%	Sektori	%
Zdravstvo	1	Privreda	1	Poljoprivreda	24,1	Privreda	75
Obrazovanje	2	Zdravstvo	2	Privreda	22,5	Poljoprivreda	75
Socijalna politika	3	Poljoprivreda	3	Nauka, kultura, sport	11,2	Socijalna politika	66,6
Privreda	4	Socijalna politika	4	Zdravstvo	9,6	Nauka, kultura, sport	66,6
Poljoprivreda	5	Nauka, kultura, sport	5	Obrazovanje	8	Obrazovanje	50
Nauka, kultura, sport	6	Obrazovanje	6	Promet i komunikacije	8	Promet i komunikacije	50
Promet i komunikacije	7	Pravosuđe	7	Ekologija	6,4	Zdravstvo	33,3
Ekologija	8	Ekologija	8	Pravosuđe	6,4	Ekologija	25
Pravosuđe	9	Boračka pitanja	9	Socijalna politika	3,2	Boračka pitanja	25
Boračka pitanja	10	Promet i komunikacija	10	Boračka pitanja	0	Policija	25
Policija	11	Policija	11	Policija	0	Pravosuđe	16,6
Civilna zaštita	12	Civilna zaštita	12	Civilna zaštita	0	Civilna zaštita	8,3

Koje medije treba koristiti za informisanje građana o budžetu i budžetskom procesu?

Zeničko-dobojski kanton		Žepče, Maglaj, Zavidovići, Vareš		Tešanj, Doboj-jug, Usora, Olovo		Visoko, Breza, Kakanj, Zenica	
Mediji	%	Mediji	%	Mediji	%	Mediji	%
Televizija	68	Socijalne mreže	63,1	Internet prezentacija na portalima	19,5	Radio	83,3
Internet prezentacija na portalima	51,6	Televizija	52,6	Leci i drugi štampani materijali	19,5	Televizija	66,6
Direktna komunikacija sa građanima	37,9	Leci i drugi štampani materijali	47,3	Televizija	17,3	Direktna komunikacija s građanima	58,3
Socijalne mreže	37,3	Direktna komunikacija s građanima	47,3	Direktna komunikacija sa građanima	10,8	SMS i mobilne aplikacije	25
Leci i drugi štampani materijali	30,7	Radio	42,1	Socijalne mreže	10,8	Socijalne mreže	16,6
Javne prezentacije	29,4	Internet prezentacija na portalima	36,8	Javne prezentacije i okrugli stolovi	8,7	Internet prezentacija na portalima	16,6
Radio	21,6	Javna prezentacija i okrugli stolovi	10,5	Radio	6,5	Leci i drugi štampani materijali	16,6
SMS i mobilne aplikacije	4,6	SMS i mobilne aplikacije	5,2	SMS i mobilne aplikacije	6,5	Javne prezentacije i okrugli stolovi	8,3

Kakav je stav o izradi BzaG ZDK

- Predstavlja dokument koji će vremenom doprinosti unapređenju transparentnosti rada kantonalne uprave, kao i unapređenju znanja građana o tome gdje i kad se mogu uključivati u proces budžetiranja
- Može biti „upotrebljiv“ i na lokalnom i kantonalnom nivou za kreiranje daljih inicijativa u ovoj oblasti (npr. Iniciranje općinskih BzG),
- Može biti značajna stavka u kreiranju boljeg (poslovnog) okruženja, a u smislu uključivanja javnosti
- Dobar način educiranja građana koji je neophodan uslov za povećanje njihovog interesa za budžetsko trošenje novca,
- Predstavlja instrument jačanja zainteresiranosti građana za učešće u donošenju odluka o upravljanju javnim finansijama

Fokus je na procesu pripreme dok se rezultati mogu očekivati u dugom roku

Kakav je stav o izradi BzaG ZDK

- Inicijativa predstavlja pozitivan iskorak, jer građani vole znati gdje se troši novac iz budžeta,
- Istovremeno, vrijednost je u tome što će se budžet približiti običnim građanima koji do sada nisu bili upoznati s raspodjelom i trošenjem novca iz budžeta ZDK,
- Predstavlja iskorak prema većoj demokratizaciji procesa u ZDK jer su dosadašnji tzv naponi Vlade bili kontraproduktivni i uticali su na opadanje interesa kod građana da učestvuju u procesima odlučivanja;
- Očekuje se da BzG doprinese povećanju broju učesnika na javnim raspravama u ZDK i Općinama ;

Ciljne grupe

- Rezultatima ankete i intervjuja u pogledu ciljnih grupa se uglavnom podudaraju
- Većina smatra da „Budžet za građane“ treba sadržajno usmjeriti ka „svim građanima“ s obzirom na cilj i svrhu njegove pripreme.
 - Istovremeno smatra se da distribucija ovog dokumenta može biti usmjerena ka ciljnim grupama kao što su mladi, nezaposleni, privrednici, penzioneri, itd.
- Neki od učesnika su smatrali da bi bi kategorije privrednika, mladih i nezaposlenih trebale biti prioritet

Informacije koje trebaju biti prioritetno predstavljene

- Konstatovano je da su prioriteti iz rezultata ankete i intervjua veoma slični
 - Struktura prihoda i rashoda;
 - Prioritetni projekti;
 - Kapitalni transferi
 - Rashodi po funkcijama;
 - Rashodi po korisnicima budžeta.
- Učesnici su istakli da bi bilo korisno i važno u publikaciji prikazati i slijedeće podatke:
 - osnovne pokazatelje DOB-a,
 - uporedne pokazatelje planova i izvršenja budžeta u proteklih pet godina,
 - kreditna zaduženja;
 - Plan i izvještaj o izvršenju budžeta;
 - budžetski kalendar i budžetske termine i

nadležnosti Kantona.

Sektori budžeta treba staviti poseban akcenat

- Većina učesnika obje fokus grupe složila se da se prioritetni sektori:
 - poljoprivreda,
 - privreda,
 - nauka, kultura i sport,
 - zdravstvo,
 - Obrazovanje, te promet i komunikacije,
- Ostale sektore koji su takođe u nadležnosti kantona bi trebalo spomenuti sa osnovnim podacima (ekologija, pravosuđe i policija, boračka pitanja i civilna zaštita i dr.).

Budžet za građane

Budžet za građane u gradovima

Nalazi evaluacije
Zbirni rezultati za tri grada
- grafički prikaz -

Način komunikacije dokumenta i njegova diseminacija

- Postojale su razlike između stavova osoba koje su anketirane i osoba koje su intervjuisane
- Usaglašeno je da bi se trebali koristiti mediji koji su prioritetni prema rezultatima ankete:
 - RTV,
 - internet,
 - direktna komunikacija,
 - socijalne mreže i
 - leci i drugi štampani materijali
- Opcije kao što su SMS poruke i javne prezentacije i okrugli stolovi mogu biti korišteni u budućnosti u nekim fazama budžetskog procesa.

Budžet za građane

Budžet za građane u gradovima

Nalazi evaluacije (Tuzla)

Okvir za analizu

- Podaci dobijeni tokom razgovora sistematizovani u četiri tematske cjeline
 1. Reakcije građana na „Budžet za građane za 2015.godinu“ i koristi koje oni imaju od nje
 2. Njihov vrednosni stav o sadržaju i grafičkoj prezentaciji informacija u publikaciji
 3. Javna prezentacija i distribucija publikacije
 4. Intervencije (u budućnosti)

Reakcije i koristi

- Građani su vrlo pozitivno reagovali
- Sugerisali su potrebu nastavka prakse publikovanja budžetskih materijala
- Kao najveće koristi koje su imali od ovog materijala naveli su:
 - *bolje razumjevanja budžetskog procesa,*
 - *veća pripremljenost i sigurniji nastup na javnim raspravama ,*
 - *jasno razlikovanje lokalnih nadležnosti od nadležnosti viših nivoa vlasti,*
 - *Itd.*

Stavovi o sadržaju

- Svi su zadovoljni izborom i prezentacijom informacija .
 - Najviše im se sviđa upotreba grafikona i ilustracija .
- Jasnoća informacija od strane većine učesnika označena je i kao najveći kvalitet ove publikacije
 - Grafički prikazi su jednostavni za razumjevanje, zanimljivi vizuelno privlače pažnju

Javna prezentacija i distribucija

- **Sugerisano je da treba nastaviti sa primjenom kombinovanog modela prezentacije brošura/Internet, s tim što treba povećati tiraž brošure kako bi mjesne zajednice zadovoljile interes svojih članova .**
- **Televizija i društvene mreže i dalje ostaju kao opcija**

Intervencije

- Nisu potrebne bilo kakve intervencije na publikaciji, ništa ne treba mijenjati ni dodavati.
 - Publikacija je sadržajno, tehnički i vizuelno u potpunosti prihvatljiva za sve učesnike u razgovoru.
 - Timu koji je radio upućene su pohvale za stručno i kvalitetno odrađen posao

Budžet za građane

Budžet za građane u gradovima

Nalazi evaluacije (Bijeljina)

Reakcije i koristi

- Građani su vrlo pozitivno reagovali
- Sugerisali su potrebu nastavka prakse publikovanja budžetskih materijala
- Kao najveće koristi koje su imali od ovog materijala naveli su:
 - *Veća transparentnost i protok informacija*
 - *bolje razumjevanja budžetskog procesa,*
 - *veća pripremljenost i sigurniji nastup na javnim raspravama ,*
 - *jasno razlikovanje lokalnih nadležnosti od nadležnosti viših nivoa vlasti,*

Stavovi o sadržaju

- Svi su zadovoljni izborom i prezentacijom informacija .
- **Opšti je zaključak da je brošura kvalitetna, da odgovara većini populacije Grada i da je vizuelno efektna.**
 - Grafički prikazi su jednostavni za razumjevanje, zanimljivi vizuelno privlače pažnju

Javna prezentacija i distribucija

- Sugerisano je da treba nastaviti sa primjenom kombinovanog modela prezentacije brošura/Internet, s tim što treba povećati tiraž brošure kako bi mjesne zajednice zadovoljile interes svojih članova .
 - Zaključeno je da je internet kao standardna opcija više koristan za građane srednje dobi
- Sugerisano je da se više promoviše na RTV, uz eventualno kratko prezentovanje sadržaja.
- Sa nostalgijom na skupove građana, učesnici razgovora starije dobi su smatrali da se treba vratiti na ovaj oblik prezentovanja jer je „živa riječ“ najbolji način razumijevanja.

Intervencije

- Nisu potrebne bilo kakve intervencije na publikaciji, ništa ne treba mijenjati ni dodavati.
 - Publikacija je sadržajno, tehnički i vizuelno u potpunosti prihvatljiva za sve učesnike u razgovoru.

Budžet za građane

Budžet za građane u gradovima

Nalazi evaluacije (Zenica)

Reakcije i koristi

- Građani su vrlo pozitivno reagovali
- Sugerisali su potrebu nastavka prakse donošenja dokumenta BzG
- Kao najveće koristi koje su imali od ovog materijala naveli su:
 - *Veća transparentnost*
 - *bolje razumjevanja budžetskog procesa,*
 - *Bolju informisanost građana*
 - *jasno razlikovanje lokalnih nadležnosti od nadležnosti viših nivoa vlasti,*

Stavovi o sadržaju

- Svi su zadovoljni izborom i prezentacijom informacija .
- **Opšti je zaključak da je brošura kvalitetna, da odgovara većini**
 - Grafički prikazi su jednostavni za razumjevanje, zanimljivi vizuelno privlače pažnju

Javna prezentacija i distribucija

- Sugerisano je da treba nastaviti sa primjenom kombinovanog modela prezentacije brošura/Internet, s tim što treba povećati tiraž brošure kako bi mjesne zajednice zadovoljile interes svojih članova .
- Sugerisano je da se BzG opciono promovise na RTV

Intervencije

- Nisu potrebne bilo kakve intervencije na publikaciji, ništa ne treba mijenjati ni dodavati.
 - Publikacija je sadržajno, tehnički i vizuelno u potpunosti prihvatljiva za sve učesnike u razgovoru.

Da li je Budžet za građane za 2015. građanima donekle učinio jasnijim budžetski proces i poboljšao njihovo razumijevanje ovogodišnjeg Budžeta Grada?

Da li informacije koje su predstavljene u Budžetu za građane za 2015. godinu odgovaraju populaciji u Vašoj lokalnoj zajednici?

Ako je odgovor NE, šta je trebalo uraditi drugačije?

Da li su informacije u Budžetu za građane za 2015. godinu dovoljno jasno predstavljene?

Ako nisu, kako su se mogle jasnije predstaviti?

Da li su informacije u Budžetu za građane za 2015. godinu dovoljno zanimljivo predstavljene?

Ako nisu, kako su se mogle zanimljivije predstaviti?

Mislím da bi se moglo ubaciti nekoliko ilustracija u obliku sličice, kao nekakav blago duhoviti strip, kojima se objašnjavaju neke stvari iz budžetske problematike (pokazivali ste neke primere na seminarima). Ostalo je dovoljno zanimljivo.

Da li su iskorišćeni svi neophodni načini za promociju Budžeta za građane za 2015. godinu?

Ako nisu, šta je propušteno?

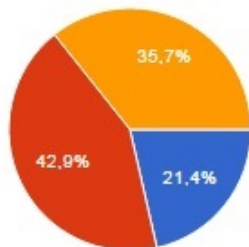
Promocija se uglavnom bazirala na distribuciji dokumenta, nije dovoljno javnost poznata "uživo", u skladu sa prilikama i mogućnostima

Mišljenja sam da je trebalo realizovati vaš prijedlog promocije Budžeta za građane za 2015. godinu putem društvene mreže www.facebook.com, s obzirom da bi bio dostupan populaciji od oko 35.000 osoba (koje su rođene ili žive u Zenici), odnosno većini domaćinstava Grada Zenica. Smatram da bi se na taj način sa ovim dokumentom upoznala većina osoba koje imaju sposobnost i volju da se upoznaju sa Budžetom Grada, te eventualno i uključue u budžetski proces.

Možda bi se moglo poraditi malo više na promociji na društvenim mrežama na internetu koje nisu u direktnoj nadležnosti Grada, s tim da bi tu jedino mogli da iskoristimo lična poznanstva sa administratorima. A odskora smo otvorili i twitter nalog Grada, pa ćemo ga iskoristiti za promociju.

Uvijek je moglo i bolje. Ali bit će prilike u narednom ciklusu izrade BzaG.

Gradska uprava?

Bijeljina	21.4%
Tuzla	42.9%
Zenica	35.7%

Vježba

- Rad u 2 grupe
- Pred Vama se nalazi Budžet ZDK za 2015
- Po grupama analizirajte i predložite okvir/način za predstavljanje (uključujući prijedlog vizuelizacije)

GRUPA I

- Prihodi
- Rashode po funkcijama
- Rashode za poljoprivredu, obrazovanje, promet i komunikacija
- Prioritetni projekti
- Kreditno zaduženje

GRUPA II

- Rashodi – opšte
- Rashodi po korisnicima
- Rashode za poljoprivredu, zdravstvo i nauka, sport i kultura
- Glavne kapitalne transfere
- Izvršenje budžeta po godinama